

محسن کریم

2004-11-07

راگه یاندنی بارودوخی ناسایی نیشانهی بی دهسه لاتی و خه سه لته تی سه رکوتگه رانهی حکومه تی یاوه رو عه لایوه ؟

حکومه ته که ی عه لایو بۆ ماوهی دوو مانگ بارودوخی ناسایی له عیراقدا بیجگه له کوردستان راگه یاند. وا دیاره عه لایو بیه ویت له ماوهی
نهم دوو مانگه دا، که دواي نهوه به پنی راگه یاندنه کانی خویان بریاره هه ئبژاردن دهست پنی بکات، بارودوخی ناسایی و پیشوی نه منی ته و او
بکات. به خه یائی خوی ناسایی هه ئبژاردن و مه سه له ی به شداری خه لک نهم هه ئبژاردنه دا دابین بکات، که بایه خه سیاسییه که ی بۆ نه مریکا و
خودی حکومه ته که ی عه لایو و هاومیزو کورسیه کانی، شه رعیه ت وهرگرتنیکی رواله تی یه له خه لک بۆ دهسه لاته که یان.
گوايه رواله تی مه سه له که ناویه که له کوردستان کیشه ی نه منی له گوری نی یه. زه مینه ی به شداری خه لک بۆ هه ئبژاردنه که ی نه وان ناماده یه.
کوردستان نه ژیر دهسه لاتی هاوپه یمان و هاو حکومه ته که ی نه وان، یه کییتی و پارتیدایه و نه مانیش خه ریکن خه لک بۆ ناو نهم هه ئبژاردنه را پیچ
ده که ن، به مه به سته ی جیگیرکردنی کورسی و هزازه تخانه کانیان له مه رکه زدا، که هیشتا به پنی ته بیعه تی خودی حکومه تی ناوه ندی و بارودوخی
سیاسی تا نیستای عیراق کاتین. له باقی ناوچه کانی عیراقیشدا، نه و تاقم و دهسته چه کداری یه نیسلامی و پاشماوانی به عس که نیستا
هوکاریکی تی کدانی ناسایش و ناسایی خه لکن و سه یینی ده بنه خه تر له سه ر ناسایی هه ئبژاردن و به شداری نه کردنی خه لک، له ماوهی نهم دوو
مانگه دا پاگ ده کرینه وه و والسلام؟

وهکو هه ر حکومه تیکی بۆرژوا یی سه رکوتگه ر که له ده ورانی نه رۆزکی و تازه هاتنه سه رکاریدا باری ناسایی له وولتدا راده گه یه نی به مه به سته
داسه پاندنی دهسه لاتی ده و نه ته و حکومه تی خوی و ترساندن و بیده نگکردن و ته سلیم کردنی جه ماوه به دهسه لاته که ی، حومه ته که ی عه لایو و
یاوه ری سه رۆکی عه شیرته تی عیراقیش به هه مان شیوه په نای بۆ نه و نامرازه سیاسی و سه ربازی و نه مینه یانه بر دووه که هه بیه ته و دهسه لاتی
سه رکوتگه رانه و داپیلوسینه رانه ی ده و نه ته و دهسه لات دابین ده کات. له ناوچه کانی عیراقدا به بیانوی نه هیشته تی کوانوو هه کانی ناسایی یه وه
بارودوخی سه ربازی و یاسای عورفی به سه رکولان و شه قام و گۆلانه کانی شارو شارو چه کانه کانی عیراقدا ده سه پینی. پنیان وایه ده بیته خه لک
ناماده بن بۆ نه وه ی هه ر ساتیک نه وان عه قلیان گرتی له ماله کانیان نه یه نه ده رو نه چن بۆ سه ر کار، ده رگای مانیان بخه نه سه ر پشت بۆ
حه مه له کانی پشتکین، نه سه ر گومان را پیچی زیندان بکرین، یان ده بی به شانازی وه پیشوازی له و موشه کی فرۆکه و گۆله هاوه ن و فیشه کانه بکه ن
که هیزه کانی "فره ره گه ز" و " پاسه وانانی نیشتمانی" و چه کداره کانی حکومه ته که ی عه لایو ناسایی سگی خویان و مناله کانیان ده که ن و
مال و حانیانی پنی به سه ر یه کدا تیک ده دن. نه مانه بۆ نه وه یه که بۆ رۆژی هه ئبژاردن خه لک بتوانن له ماله کانیان بی نه ده ر به ره و سن دو قه کانی
هه ئبژاردن بۆ نه وه ی عه لایو و یاوه رو حه کییم و جه عفه ری و هاوشیوه کانی دیگه یان له خیلی ناسیونالیزمی عه ره بی و نیسلامی سیاسی بکه نه
سه ردارو گه وره ی خویان؟

له لایه کی دیگه شه وه هه ر به هه مان شیوازی دهسه لاته سه رکوتگه ر هه کانی نیشتمانی له مافی ساده ی چه ند ملیون نیسان له کوردستانی عیراق ده که ن
بۆ بریاردان له سه ر چاره نووسی سیاسی خویان. خه لکی که ده یان سانه له لایه ن رژیمه نه ته وه په رسته عه ره بیه کانی عیراقه وه ده چه وسینه وه و
رو به رووی پاکسازی نه ته وه یی بو نه ته وه، بنی نه وه ی مافی نه وه یان بۆ به ره سمی بناسن که به مه یلی خویان دیاری بکه ن که له عیراقدا ده ژین
یان جیاده بنه وه، به زۆر را پیچی ژیر دهسه لاتی ده و نه ته ی ناوه ندی ده که نه وه. پر و پاگه نده که شیان نه وه یه که گوايه یه کییتی و پارته نوینه ری
خه لکی کوردستانن و نه وانیش له یاری کورسکوریسه که ی یاوه رو عه لایویدا به شدارن. هه ئبه ت یه کییتی و پارته براگه وره یی ناسیونالیزمی عه ره ب و
نیسلامی سیاسی عه لایو و یاوه رو حه کییم و هاوشیوه کانیان قبول کر دووه.

بیگومان نه بوونی ناسایش و ناسایی و چه که ره کردن و گه شه کردنی تیروریزمی نیسلامی و بوژانه وه ی ده ورانه خشی نۆکه رانی ده زگا نیستخباراتی و
نه مینه کانی رژیمی درنده ی به عس، و په ییدا بوونی ده یان باندی نیسانکوژ و تاوانبار که رۆژانه سه ری بارتمه مه ده نه یه کان ده په رینن و ژنان و
رۆشنبیران و په ییره وانانی نینه کانی غه یری نیسلام ده کوژن و هه ره شه له که سانی رادیکال و عیلمانی و کۆمونیست ده که ن و... تاد. هه موو نه مانه

لە ناو زەلکاوی جەنگ و داگیرکاری و تیرۆریزمی رسمی و دەوڵەتی ئەمریکادا لە عێراق، یەک واقیعیەتی تال و تراژیدی ژبانی خەلکی عێراق بە تاییبەتی لە ناوچەکانی دیکە عێراقدا بیجگە لە کوردستان. بەلام حکومەتەکی عەلاوی خۆشی بەشیکە لە سیناریۆی مەرگ و خۆینی تیرۆریزمی ئەمریکی لە عێراقدا. ئەمیش لایەنیکی ئەو جەنگ وەحشیانە یە کە لەدژی خەلکی عێراق بەرپێخراوە و رۆژانە دروینە ی گێانی پێرو لاو منائی عێراقی دەکات. ئیسلامی سیاسی (بە هاوردەو خۆمائێهوە) و پاشماوەکانی بەعس و هەموو ئەو زنجیرە تاوانبارانە ی کە لەمانە بونەتەو، تەرەفیکی بەرە ی جەنگەگە یە و ئەمریکا و دەستویپۆنەندەکانی لە حکومەتەکی عەلاوی و یاوێردا تەرەفەکی دیکەن.

دابینبوونی ئارامی و ئاسایش و بەشداری جەماوەری خەلک لە ژبانی سیاسی و لە بەرپۆهێردنی کاروباری سیاسی و دەوڵەتیدا، تەنھا بەو دابین دەبێت کە خەلک ئازاد بێت. خەلک ئازاد بێت لە بیرکردنەوی سیاسیدا، لە بیروپۆچوونیدا، لە چالاکای سیاسی و کاری ریکخراوەیی و حیزبیدا، لە خۆریکخستن و کۆبوونەووەو بریارداندا، لە خۆپیشانان و رەخنەگرتن و نازەزایەتی دەرپێندا، بەبێ ئەو هیزی چەک، میلیشیا، سەربازو ئەمن و ئاسایش هەرەشە ی ئی بکەن. هەر هیرو لایەنیکی کە بە راستی باسی ئاسایش و ئێرادە و نەخشی خەلک دەکات لە ژبانی سیاسیدا و برۆ ی پێیەتی، دەبێت بەرگری لە ئازادی سیاسی و ئەو مافانە ی خەلک بکات و بە رسمی بناسیت و بۆی تێبکۆشیت و نەگەر لە گۆشە یەکی جوگرافیدا دەسەلاتی بەدەست بوو پیادە ی بکات و پەرو ی ئی بکات. ئەگەر لایەنیکی دەسەلاتیک باسی دەنگ و رای خەلک بکات، بەلام هیج ئازادی یە ک بۆ خەلک بە رسمی نەناسیت و شمشیری یاسای عورفی و باری ئاناسایی و منع التجول و پشکنین و گرتن و زیندان و کوشتن و تەقەکردن لە خەلک راوەشین و مافی ریفراوندۆم بۆ خەلکی کوردستان بە رسمی نەناسیت، ئاشکرایە کە دۆ لەگەل خەلک دەکات. گائتە ی بە دەنگی خەلک دیت. دەنگی خەلکی بۆ خۆی و لە بەرژەوێندی خۆی دەوێت، دەنا ئەگەر بریارە خەلک دەنگیان، راو بریاریان بۆ بەرژەوێندی خۆیان بێت، ئەوا وەکو غازی یاوێر شمشیری رەگەز پەستی عەرەبی نیشانی خەلکی کوردستان دەدات.

تالەبانی و بارزانی کە کوردستانیان بۆ نەخشەکی یاوێرو عەلاوی ئارام کردو، دەنگی خەلکی کوردستانیان لە هە ئێزاردنی سەراسەریدا بۆ خۆیان دەوێت، بۆ قایمکردنی کورسیەکانیان لە لای حکومەتی داھاتووی ناوێند. دەنا بەقەدەر 15 جار تەمەنی حکومەتە کاتیەکی یاوێرو عەلاوی، لە کوردستاندا حوکیمان کردو، ئایا چ کاتیکی حسابیان بۆ دەنگی خەلک کرد؟ چ حسابیان بۆ ژبانی و بژبۆی و گۆزەرانە ی خەلک کرد؟ چ ریزیکیان لە ئێرادەو رای خەلک گرتو لە کام هە ئویست و بریاری سیاسی دا، لە کام گۆشە ی دەسەلات و چاودیری کردنی داھات و سامانی کوردستاندا حسابیان بۆ کردن؟ کامە یە ئەو ئازادیە سیاسیە ی کە لە کوردستاندا بۆ خەلک هە یە؟ دەبێ ژمارە ی کارمەندەکانی ئاسایشی پارتی و یەکییتی و پاراستنی پارتی و دەزگای زانیاری یەکییتی و ئەو پارەو پۆلە ی بۆیان خەرچ دەکریت لە داھاتی کوردستان چەند بێت، یان ناخۆ چەند دەزگای چاودیری و سیخوری دیکە یان هە بێت بۆ سەرکوتکردنی ئازادای سیاسی و رفاندن و زیندانیکردن و تیرۆرکردنی هە ئسوراوانی سیاسی موخالیفی خۆیان؟

ئەمە یە سیناریۆی ئارامبوونی کوردستان و یاسای بارودۆخی ئاناسایی عەلاوی لە عێراقدا، لە پێناو زەمینە سازکردن بۆ هە ئێزاردنی سەرتاسەری لە سەرەتای سالی نویدا. ئەو ی گومانی تیدا نی یە ئەو یە کە ئە ئەیانەوئ وە ئە ئەتوانن زەمینە ی سیاسی ئازادانە بۆ بەشداری جەماوەر دابین بکەن. ئەو ی ئە نجامی دەدەن تەنھا پڕۆسە ی کە نارخستنی سیاسی و سەرکوتکردنی خەلکە بە ناوی هە ئێزاردن و مافی خەلکەو.